

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De illegitimis & naturalibus liberis, eorumque iure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

conuenit nominationem factam in aliquo actu, ad hoc vt actus ille valeat, sufficientem probationem esse inter eos, qui actum egerunt. *l. optima. C. de contra. & comit. stipul. Abb. Hostiens. col. 3. in c. illud. de praesump. Fel. col. 4. Dec. col. pen. in d. c. per tuas.*

10 Quarto probatur filiatio ex eo, quod quis ex vxore legitima, etiam adultera, natus sit: ex hoc enim filius censetur mariti, etiam si vterque coniux id negauerit. *l. miles. §. de funt. ff. de adul. quam dicunt Singul. esse Bald. Abb. & alii in d. c. per tuas. Barb. conf. 58. in 2. vol. col. 1. Curt. Iunior. col. 31. col. 2. & Boer. decis. 299. commendat Docto. in c. transmissa. qui filii sint legitimi. late Hippolytus. in libro 1. §. ad quest. nu. 34. ff. de quest. Dec. conf. 657. Alciat. de praesump. reg. 3. praesump. 37. idem Bald. in l. filium. ff. de his, qui sunt sui vel alieni. iur. reg. l. 9. tit. 4. par. 3. quod procedit vt cunque, modo potuerit ille filius concipi ex marito. Vnde non refert, fuerit vxor publica meretrix, vel recesserit a viro: non enim tantum poterit hanc praesumptionem elidere, si probetur, maritum ad vxorem non accessisse illo tempore, quo ille filius concipi potuit, ex Bal. Curt. Iun. & aliis, quod late probat Paris. conf. 209. vol. 2. n. 100. & idem apparet ex his, quos citat idem Paris. conf. 10. n. 33. ead. vol. quibus suffragatur Iurisconsultus in d. l. filium. ff. de his, qui sunt sui. atque idem erit in filio nato ex concubina domi retenta. *l. ibi recepta. C. munitur in c. Michael. de filiis presbyr. quam dicit Singul. Abb. in d. c. transmissa. idem eam commendat in d. c. per tuas. vbi Fel. & Dec. idem notant, & Nicol. Boer. decis. 299. ac Ioa. Lupi. in Rub. de donat. inter vir. & vxor. §. 60. num. 13.**

Hinc prolixius reprobanda est sententia Barb. qui in c. in praesentia. de probat. n. 98. dicebat, filium ex vxore adultera natum, praesumendum fore ex adulterio potius, quam coniugio conceptum, si claudus vel caecus natus fuerit: quem refert & sequitur Hippo. sing. 530. Ego tamen ingenue fateor hanc opinionem Barb. auctoritate indignam esse, quippe quae falsa sit manifeste. Non enim decet iuris praesumptionem ita efficacem, hac leui, & diuinum iudicium vere diuinate coniectura elidere: audacia mehercle, dicendi potius, quam ratione rebus sensus, arguit. Ceterum praetermittendum non est: secundum omnes, quos modo hac in questione citauimus, illud esse verissimum quod praesumptio hac de §. de funt. omnino cessat eo casu, quo appareat, filium vxoris eo fuisse natum tempore, vt inde constet, non esse ex marito conceptum: quia concipi eo naturaliter non potuit ob ipsius mariti absentiam. Imo quidam voluerunt, aliter tolli non posse dictam praesumptionem, cum ea sit iuris, & de iure, sicuti Hippo. adnotauit in d. l. 1. §. ad quest. n. 34. & Nicol. Boer. decis. 299. n. 9. quorum opinio mihi non omnino placet, quippe qui videam omnium fere consensu admitti probationem in contrarium, quam paulo ante tradiderim. Et licet illa indirecta sit, & naturali ratione certissima, atque ideo aduersus praesumptionem iuris, & de iure admittenda: attamen opinor & alias probationes, vrgentioresque praesumptiones tollere praedictam Iurisconsulti praesumptionem. Sicuti probatur in l. 1. §. quem admodum. de lib. agnoscent. l. 1. §. ad. tit. l. 3. §. si mater. ff. ad Carbo. edict. notat in specie Lud. de Sardis in tract. de legitimitate. part. 2. c. de filiationis probatione. n. 4. Barb. conf. 62. col. 3. ver. & licet ista. lib. 2. l. 1. conf. 125. n. 1. l. 4. & contra Hippo. Pau. Paris. d. conf. 29. lib. 2. n. 100. & Emanuel a Costa Lusitanus, §. & si quid tamen par. 5. n. 45. de lib. & posthu. idem in §. posthumus ad si. in fin. de leg. optime Io. Neuzan. in spha. nuptiali in pr. n. 87. Admonendi sunt denique iudices, vt potissimum illam admittant probationem in contrarium, ex qua, vel quia maritus absens, vel aliquo morbo, aut frigiditate impeditus fuerit, minime potuerit verosimili coniectura conceptionis tempore ad vxorem accedere, & eam cognoscere, quod Parisius post alios fatetur. Praeter has autem probationes, & si possint locum obtinere coniecturae & praesumptiones aduersus praesumptionem iuris, non temere, sed magna cum ratione arbitrij sunt admittenda.

11 Fama vero sola filiationem minime probat. *l. in c. transmissa. qui filii sunt legit. verum ille tex. loquitur, quando contra famam instat parentum negatio. Nam fama ibi consentiebat illi esse filium quamuis spurium, parentes vero id negabant: vnde fama ibi non conueniebat parentum negationi, secundum Abb. col. 2. & Praepos. 3. contra gl. ibi. vers. nota. ex quo est intelligenda glossa in d. cap. transmissa. vers. negabat, dicens negationem parentum non praedjudicare filio: est enim id intelligendum cum effectum, si demum filius probet contrarium his modis, quos iam tradidimus ex Ant. Abb. & Dd. ibi sed famam non sufficere probatur ratione, quia fama non probat plene, sed semiplene, iuxta Communem sententiam Dd. in cap. 1. de appel. & in c. veniens. in l. 1. de testi. etiam in his quae sunt*

difficillima probationis. *c. praeterea. de test. ex quo Aret. in d. l. per tuas. col. 7. & Fel. n. 15. expressim asserunt, ex fama nec constitui que in quasi possessione filiationis, vbi plena exigitur probatio, & in casibus quibus filiatio plene probanda est, id etiam tribuunt Saly in l. 3. nu. 9. ff. de testi. sequitur etiam Dec. conf. 321. col. 5. optime Alex. con. 24. col. 3. vol. 4. licet Ant. in d. c. transmissa. contrarium notet. quem Alex. sibi contrarius sequitur. con. 51. vol. 1. & Dec. dubitet con. 272. & in d. c. per tuas. col. 1. pro Ant. allegans Fulgo. conf. 128. col. 2. Sed in facto super quo confuluit Fulgo. non aderat sola fama, sed coadiuuata aliis adminiculis & praesumptionibus: ideo nimirum si Fulgo. responderit probationem illam sufficientem fuisse: sicuti passim alii Docto. fatentur, & Hieronymi. Gratus conf. 146. vol. 2. In antiquis tamen dubitationibus fama probat, saltem praesumptione quadam, ipsam filiationem: sicuti & instrumenta antiqua, in quibus quis enunciatur, etiam obiter, filius alicuius, vt optime not. Ant. in c. cum dilectus de success. ab intesta. n. 30. l. 1. conf. 34. nu. 7. & conf. 114. n. 5. 1. vol. & Alex. conf. 71. col. 2. in 4. vol. Id tamen quod diximus, nominationem filiorum quandoque probare in questione, intelligendum est in filiis legitimis, & naturalibus, vel naturalibus tantum: non tamen in filiis inter quos nominatio nihil prodest. ita Ang. conf. 191. l. 1. col. quem Iason retulit, & sequitur conf. 102. in 4. volum. & Hiero. Grat. conf. 158. colum. 1. in 2. volum.*

Ceterum Bart. in l. 1. §. idem per contrarium. ff. de lib. agnos. & in l. non nudius, C. de probat. o. & in l. filium. ff. de his, qui sunt sui. in trinitate adiuuocatos in probanda filiatione: ex quo tria sunt a testibus inquirenda. Primum an sciant Sempronium esse filium Titii ex matrimonio legitimo ab eius vxore conceptum. Secundum, scientiae Titium dictum Sempronium, esse filium eius, agnouisse, atque vt talem eum tractasse, eundemque Sempronium in possessione filiationis penes dictum Titium extitisse. Tertium, an creditum, atque existimatum fuerit communi viciniae fama praefatum Sempronium filium esse legitimum dicti Titii. Verum haec omnia caute a testibus interrogantur: non quod omnia probare sit necessarium: quod ex praemissis constat, sed vt testis, qui vnum ex his ignorat, aliud fortasse asserat, secundum Alex. conf. 51. in 1. vol. l. 1. conf. 34. & in conf. 114. in 1. vol. His vero quae in hoc c. tractamus, multa lector addere poterit, quae docte ac diligenter scribit Menochius lib. 2. Centur. 1. cas. 89.

§. QVARTVS.

De illegitimis, naturalibus, & eorum iure.

SUMMARIUM.

- 1 Filii illegitimi qualiter distinguantur.
- 2 Naturalis filius quis dicatur.
- 3 Fornicatio simplex iure naturali legitima.
- 4 Ius naturale quid.
- 5 Naturalis filius, etiam in dispensatione a principio obtenta intelligitur, qui ex concubina, etiam domi non cohabitante, conceptus fuerit.
- 6 Regia lex Tauri explicatur.
- 7 Hidalgui qui, & eorum privilegia. num. 2. 9.
- 8 Naturalis nobilitate patris naturalis non potest vti, contrarium tamen consuetudine obtinet. ibid.
- 9 Nobilitate privilegium circa contributiones an naturalibus legitimis profici.
- 10 Subintroducta femina quae sit.
- 11 Nobilis quis dicatur.
- 12 Scoticus quis.
- 13 Naturalium & nobilium differentia in iure succedendi.
- 14 Regia lex Tauri exponitur.
- 15 Bastardus quis dicatur: atque Regia lex perpenditur.
- 16 Naturalis non existentibus legitimis nec legitimis, patri intestato in duobus vnicis succedit.
- 17 Statusum de legitimis habet locum in legitimis per scriptum principum.
- 18 Nepos ex filio naturali non aliter suo intestato succedit, quam eius pater successisset.
- 19 Naturalis qualiter ex testamento, patri habenti legitimis possit succedere, etiam iure regio.
- 20 Naturalis an possit ex testamento, patri habenti legitimis parentes succedere, etiam Regia lege.
- 21 Pater potest in testamento, etiam minus solenni filium naturalem instituire non existentibus filijs legitimis.
- 22 Donatio reuocatur natiuitate filiorum, etiam naturalium.
- 23 Filius naturalis, qualiter mariti, etiam iure regio valeat succedere.
- 24 Naturalis filius, an habeat contra testamentum matris querelam inofficij testamenti.

Hactenus de prole legitima ratione matrimonij diximus, cui sobolis illegitimae tractatus merito adhaeret, quem Salmanticae anno 1539. explicauimus in relectione c. cum haberet. de eo qui dux. in matrimonium. quam polu. per adul. eundem

vero & hic repetere libet, quo sit de prole perfecta cognito.

Porro illegitimi filij in naturales & spurios distinguuntur: naturalibus notis spurios vero Manzeres conueniunt, quali parū ab eis dissentit: cap. nisi cum pridem. §. persona. de renun. cuius verba hæc sunt: inter notos & manzeres, naturales & spurios distinguuntur. Sic enim notus à manzere differt, vt naturalis à spurio, & rursus in duas classes fit diuisio, quarum prima naturalis & notus, secunda spurios & manzeres conueniunt, secundum Anto. & Cardin. ibi, quæst. 9. & Præpos. in ca. per venerabilem. §. quod autem qui filij sint legit. numer. 14. de his igitur solum tractemus, reiecta, veteri filiorum nomenclatura, quam partim explicat Aiciat. lib. 4. par. 6. 5.

Naturales ergo filij à iure ciuili hi dicuntur, qui ex vnica concubina, eaq; domi cohabitare, atque legitima, nascuntur. l. pen. §. si in ff. de conc. iuncta l. si quis offic. ff. de ritu nupt. auct. quibus mod. natur. efficit. sui. §. si quis autē filios. gloss. in cap. per. venerabilem. qui filij sint legit. vers. natur. alib. Regia lex 2. tit. 12. par. 4. Dicuntur ideo naturales, qui & Græce phisici, quod sola natura eos genuerit, nõ honestas coniugij. cap. sui. 32. q. 4. Hinc apud Euripidē legitur: Notum genus nomen habet culpabile, natura vero æqualis est. Item apud eundem.

Ego mihi filios adfescere notos non dubito. Cum enim legitimis nulla in re sint inferiores: Propter leges male audient, quas tu canere debes.

Quæ quidem Stobæus reulit sermone 75. hos etenim filios introduxit castitatis cafus, §. natura. in auct. quib. mod. nar. efficit. sui. Nec intelligas, eos genisse solum naturam, id est, naturale ius, quod hominib. cõgruit ex ipsa reãta ratione: hoc enim filium est: cum simplex & fornicatio, ex qua concipiuntur hi filij, sit iure naturali vetita, quod alibi docuimus. Sed intellige naturam: id est, ius naturale, quod ex appetitu coitus prouenit, & omnibus animantibus conuenit. ita explicat Lindo. de Sardis in tracta. de legitimis, par. 1. q. 2. & Iensit Ioan. Lup. Segobiensis in tract. de matrim. nu. 16. Etenim operari secundum rationem iudicatur esse homini simpliciter naturale, operari vero contra rationem, naturale est secundum quid: id est, secundum sensualem naturam, simpliciter autem est contra naturam: quemadmodum docet S. Thom. 2. 2. q. 71. art. 2. ad tertium. & post eum elegantur Domini. Sot. lib. 1. de natur. & gratia. c. 3. & in epist. ad Rom. cap. 1. Sic sane ius & naturale dicitur in distinctis quidam naturæ, qui nos ad aliquid procliuēs facit. Et hac ratione naturale ius est commune omnibus animantibus, ratione quidem præditis, & brutis. Vnde Cicero lib. 1. offic. inquit, commune omnium animantium est, coniunctionis appetitus procreandi causa & cura quædam eorum, quæ procreata sunt. Ex quibus aperitur sensus Iurisconsulti in l. 1. §. ius naturale. ff. de inst. & iur. dicens: ius naturale esse, quod Deus omnia animalia docuit. Nam ius hac in parte accipitur pro quodam impulsu naturæ & immutabili prouocatione, quæ quæ ex parte ab appetitu & sensuualitate procedit, communis est omnib. & brutis: at quæ à ratione ducitur, tantum hominib. conuenit. Explicat optime idem Dom. Sot. lib. 1. de inst. & iur. q. 4. art. 2. Iure autem Pontificum id tantum exigitur, vt naturalis filius quis dicatur, quod sit natus ex his parentibus qui tempore conceptionis vel natiuitatis, matrimonij contrahere poterant. cuiusmodi de elect. & a. m. a. qui filij sint legit. etiam si non sit natus ex vnica concubina domi cohabitante. Hoc ipsum consuetudine receptum esse, asserit Abb. in d. c. venerabilem. super gl. verb. naturalib. & Bald. con. 129. in 2. vol. Aymon. Saul. conf. 166. col. 3. repetit idem Bal. conf. 206. col. fin. in 3. vol. dicens, legitimatiõne sobentam à principe seculari minime surreptitiam esse ex eo, quod legitimus fuerit in petitione dictus naturalis, qui tamen non erat natus ex vnica concubina domi in contubernio retenta: esset tamen natus ex his, qui matrimonij contrahere poterant eo tempore: subdit enim se credere: ex Pontificum iure consuetudine recepto, eum vere naturalem dici, quamuis rigor iuris ciuilis obstat. Sequitur eum optime Ial. conf. 51. in 3. vol. idem etiam apud Hispanos seruatum diu fuisse, testatur Roderic. Zuarez. in lib. 1. tit. 6. lib. 3. Fori. vers. hoc suspensio. quem morem l. xi. Tauri Regina Ioanna Caroli Cesaris mater cõprobauit. [nunc. l. 9. tit. 8. lib. 5. Recopil.] Imo iniquum esse filij natum ex concubina domi retentæ, naturalem esse: at non ita natum ex coitu furtiuo, fœminæ in continuo, ac quotidiano contubernio non retentæ, probat Fortu. in tract. de vlt. sine ritibus, iur. dilatione 8. & Præpos. in c. tana. nu. 6. qui fil. sint legit. vbi Abb. si. col. dixit, potius faciendum esse natus ex coitu absque concubinato, quam natus ex concubina domi retentæ: igitur Regia lex in

co, iustitiæ atque equitati omnino conuenit. [Sed & Panor. in d. c. a. m. a. q. 12. & in c. innotuit. de elect. n. 17. dum fatetur, ius Cesarum, hac in re quoad successiones non esse iure pontificio sublatum, fatetur plane, quoad alia Pontificum ius hanc vnica concubina domi cohabitatiõnem minime exigere, imo eam improbatæ, præsertim quoad effectum huius decretalis, de qua nunc disputamus: tamen & idem probari quoad omnes alios effectus ingenue & serio fateamur, quod paulo post notabimus. §. 5. nu. 23.] Ex quibus constat vera ni fallor interpretatio ad Regiam l. i. tit. 11. par. 7. quo probatur, filium omnino naturalem, consequi iura illius nobilitatis, quam Hispani hidalgos in t dicimus, modo natus fuerit ex vnica concubina domi retenta. Nam perpena Taurina lege, & consideratis his, quæ ad eius rationem diximus, opinamur, filium alioqui iure naturalem, iure regio nobilitate prædicta frui, & gaudere, licet eius mater non fuerit vnica patris concubina, nec domi retenta. Si quidem Regia partitarum lex ad hunc modum est intelligenda iuxta ea, quæ adduximus ad veterum legum interpretationem. Antequam ita legem prædictam post huius operis tertiam editionem animaduerti intellexisse Gregorium Lopez Regium consiliariū in eius commentarijs. Sed an naturalis tantum filius debeat obtinere, & obineat parentis nobilitatem, & sit nobilis genere, tradit late An. d. Tiraq. in tract. de nobilitate. c. 15. qui alios eandem quæstionem examnantes allegat, quorum ea est frequentior sententia, quod filius naturalis tantum non obtineat nobilitatem parentis, nec ea sit, vere censendus. De legitimatis autem, an hi hoc in Castella regno sint immunes ab illis cõtributionib. & cõindictionib. publicis, à quib. nobiles hidalgi liberi censentur: extat Caroli I. Hispaniarum Regis, & V. Romanorum imperatoris, decretum datum anno 1542. quo diffinitum est, nullam legitimatiõnem excusare à solutione publicarum indictionum & censuum, qui à plebeis solum solent. Et quamuis quidam varie id fuerint interpretati, nos plane nullam inibi fuisse dubitationē asseueramus, quippe qui ex illiusmodi secundum Regiam mentem hoc sancitū esse, quod qui scelus, & nondum obtenta legitimatiõne minime censentur immunes à solutione publici census à Regie indicti, nequaquam per eandem legitimatiõnem, nisi id expressim, & in specie concessum fuerit, immunes, & liberi iudicentur. Nec quicquam aliud secretius latere potest, sub expeditissimo, & facili regis responso. In hoc etenim Regio Granatensium pretorio non semel pronunciatum est, filios naturales tantum, etiam absque vlla legitimatiõne, etiam si non fuerint nati ex vnica concubina domi retenta, censeri hidalgos, & immunes à publicis censibus iure Gentilitiæ nobilitatis, idque iure fieri, ni fallor, constat, ex Regia partitarum lege, quod ibi Gregorius adnotauit, & Ioan. Lupi in Rub. de dona. §. 32. num. 4. Michael Cifontanus in l. 12. Tauri. Nec quidquam impedit, quod Regia partitarum l. sit inter eas leges scripta, quæ de duellis tractauere, & quo ad iura duelli sit naturalis nobilitate patris censendus: non quo ad alia. Diffinitionem etenim tradens Regia lex omnino erit generaliter intelligenda, cum alioqui imperfecta foret diffinitio. lex autem Fori. vlt. tit. 22. lib. 4. non negat, filium naturalem absq; vlla legitimatiõne nobilem censeri: sicut nec lex 12. Tauri, Nam à contrario sensu hoc posset difficillime deduci, qui minime admittendus est, ad derogatiõne iuris olim apertius statuti, & præsertim, quod Fori. leges, nisi moribus fuerint receptæ, non sunt ad decisiones controuersiarum admittenda. Sed & leges Regiæ vltimo, tit. 13. §. 3. tit. 15. par. 4. quæ filios illegitimos ab honorib. parentū excludere videntur, præterquæ, quod generaliter hoc responderit, atq; ideo de alijs honoribus præter nobilitatis iura possint intelligi, de illegitimis liberis tractat absq; vlla distinctione: quorū tamen variegatæ sunt species, ex quibus aliquot omnino Regiam diffinitionē admittunt: alia partim poterunt secundum eam censeri, partim secundum alias iuris decisiones, quæ speciales sint, & generalibus derogent. Obiter tamen hic erit perpendendum, quænam fœminæ fuerint, & quas canones aliquot subintroductas, appellant. Nam Nicolaus Papa ita scribit. Nullus nullam audiat presbyteri, quæ scit concubinam indubitanter habere, aut subintroductam mulierem. c. nullus 32. dist. Conclium etiam Nicænum vetuit Episcopos & clericos fœminas habere subintroductas, cuius in eadem dist. Gratianus meminit. c. in nus ad iac. in d. c. nullus subintroducta fœminâ exi-

farcienda, vel suenda veste, domi cohabitavit eam etiam feminam subintroductam dici, scribit, quæ sub specie conversionis, veluti conuersa, religionis causa, cohabitavit clericis. Sed hæc Archid. interpretatio, quia nulla auctoritate probatur, refellenda est. Eas vero feminas & Græci Jurisconsulti *introducunt*: appellarunt, ut constat ex Epitome Basilicarum *litera. R. c. 18.* Mattheus vero Blasphæmus *nomocanonico lit. T. c. 19.* eas existimat dici *conuersas*, aut subintroductas, quæ cælibus sacerdotibus domi seruiunt, & in necessariis famulantur. Mihi plurimum placet D. Chrysostomi interpretatio. Est & apud veteres quarundam feminarum mentio, quæ dictæ fuerunt *Agapetæ*, id est dilectæ quas vel eas esse, vel his similes quæ subintroductæ dicebantur sentire videtur Epiphanius *Græci Codicis lib. 2. c. 1. hærefi 63. & lib. 3. tom. 2. hæref. 78.* Sed & Iustinianus *novell. 6. §. volumus autem & ipsas. col. 1.* Agapetorum id est dilectorum græce meminit, dum de diaconifis tractat, eadem prope significatione & sensu, quoad viros, qui à nobis traditus est de feminis. Nomen autem hoc Agapetarum ad Sectam quandam pertinere videtur, quam Marcus quidam ex Ægypto profectus in Hispaniam Agapem mulierem docuit, teste Seucro Sulpitio *lib. 2. sacre historie.* Quæ quidem Agape magistrum, & eius successorem Priscilianum cæca cæcū in fouea duxit. Quod Hieronymus tradit ad Theophrontem contra Pelagianos, habitabant enim vir & mulier simul, spiritualis confortii simulata causa, cū reuera turpitudinis nota ab omnibus iudicaretur, quod matrimonio minime iuncti essent. Meminit & Agapetarum Hierony. *ad Eusebium. li. 1. & quisquis is est, qui ad Oceanum scriptitrom. 4. operum eius. D. Hierony. quo in loco inquit. Ipse de detrahentibus moribus tradidisti, si Agapetarum confortium non dimiseris.* Extat hæc de re D. Gregorii Nazianzeni ad virginem carnem. Id autem, quod de se scribi diximus, adnotarunt Prætorius *de vitis heret. li. 1. c. 16.* & Nicolaus Sanderus, mihi ob eius mores integerrimus insigni eruditione summa familiaritate vere *apostolus in Monarchia Ecclesie visibilis lib. 7. hæref. 29.* Cæterum Eusebius *7. lib. histor. Ecclesiæ. Græci codicis, c. 30.* Latini autem ex translatione Ruffini, *c. 26.* scribit eum Paulo Samoatenno, cumque presbyteris, atque diaconis, qui ipsum Paulum sectabantur, feminas quasdam cohabitasse, quosdamque ex eis, dum incautus ea licetia vterentur, in fornicationis crimine cecidisse, ex illarum mulierum cohabitatione: easque feminas scribit, appellari ab Antiochenis *conuersas*, id est subintroductas quam dictionem Beatus Rhenanus, nondum visa, neque typis excusa Græca Eusebii Historia, Latine traditioni restituit, ex Diui Chrysost. sermone contra habentes *conuersas*, hoc est, feminas subintroductas: in quo sermone diuus Chrysostomus scribit, subintroductas, neque uxores, neque concubinas esse, sed tertium quoddam genus, sic inueniens: *Sunt enim quidam, qui puellas immptas absque hoc quod opus suppetiarum cum illis exerceant, ducentes domi perpetuo collocant, & vsq. ad supremam senectutem secum inclusas tenent: non liberorum procreandorum gratia, neque enim autem se rem cum illis habere neque, causa libidinis: siquidem illas se dicunt incorruptas inuolatasque, seruare.* Hactenus Chrysost. ex quo apparet causas introducendi has feminas eas esse, quod opus foret puellis ipsis patrono aliquo aduersus maleuolas, eum ipse neque maritos, neque tutores haberent, parentibus etiam, ac fratribus destituta: præterea, quod muliebris sexus, vel maxime egeret subleuatione aliqua, quas quidem causas ipse Chrysost. mire refellit. Sunt tamen qui Græcæ dictione sic interpretantur, ut de extraneis mulieribus intelligenda sit, ex *Leum, qui probabilem. Cod. de episcop. & cleric. quod Iacob. Cuiacius lib. 2. obseruat. cap. 29.* adnotauit. Quod vero Archid. dicit de conuersis, nihil ad subintroductas pertinet: cum conuersæ canonicæ, & sic regulares dicerentur, quas idem Chrysostomus alio sermone docet, non decere, ut cum viris cohabitent.

¶ Nothi autem hi dicuntur, teste Alci. *lib. 4. parerg. c. 5.* qui nati sunt ex coitu qui lege nullam penam habent, ex fornicatione nempe & meretricibus: hocque distant à naturalibus, quod nothi nati sint ex matre non ita custodita, neque domi retenta, idque probat ex *auth. quib. mod. nat. eff. sui aduincto Græco titulo, qui naturales nothos appellat: quo fit, ut perpenso iure Pontificum ac Regio nihil differat nothus à naturali. tamen si Regia lex antiq. 1. tit. 15. par. 4.* nothum appellat natum ex adulterio: quod Latine & Græce lingue peritis mire concinit, qui nothum dictionem Græcam, adulterinum interpretantur, aut spurium, ut Budæus explicat in *l. vulgo concepti. ff. de statu. hom. Quintil. etiam l. 3. c. 8. aut. 1. Græcis nothum vocari eum qui legitimus non*

apud Iuriscōsultos, & legi latores strictius in filiis hoc nomen assumitur, ut nothum eum dicamus, qui ex fornicatione aut meretricibus natus sit. quod constat ex d. Authenticorum inductione. Suidas vero censet, nothum dici eum, qui natus non est ex legitimis nuptiis: *Scotium* qui furtiuo coitu fuerit conceptus. At Homeri interpret. *l. 4. Iliad.* scribit, nothum dici natum ex pellice. Scotium autem eum, qui patre adeo incerto habet, ut minime possit eum præ incertitudine agnoscere, meminit huius dictionis Homerus *Iliad. l. 6.* ubi interpret. idem quod Suidas adnotauit. Eodemque loco Eustachius apertius id explicat. ac rursus *Iliad. 4. & 16.* Id autem iure ciuili inter naturales & nothos interest, quod naturales intestato patre decedente cōsequuntur duas vncias, iuxta distinctionem traditam in *auth. licet. C. de nat. lib. & in auth. quib. mod. nat. eff. sui. §. si quis autem defunctus fuerit. & §. si. nothi vero nullam portionem bonorum intestati parentis habent: ut in auth. quib. mod. nat. eff. sui. §. si vero effusa concupiscentia. Ex testamento vero æquales esse possunt nothi ipsis naturalibus. quod probat optime Alciat. *in d. d. 5. & sensu Salycet. in auth. ex complexu. C. de incest. nupt. dicens nothum posse in testamento à patre agnosci in filium. quamquam Old. cons. 196. & Alb. in rubr. de natul. & Bar. in l. ff. de his, qui in indig. reuerint patre in testamento nihil posse nothos relinquere. A nothis etiã apud Græcos *νόθα*, dicitur ea bona, que lege Atheniensium dari poterant ex patris hereditate filiis nothis. adnotante Budæo in *d. vulgo & Ludouic. Cælio lib. 1. tit. 1. l. 6. tit. 8. l. 5. Recopil.* in his filiis naturalibus exigit, quod pater eos, filios proprios esse agnouerit. quam legem ego intelligi in filiis natis ex femina domi non cohabitante, quos nothos appellari diximus. Nã in his, qui nascuntur ex concubina domi retetã, satis opinor esse, si constat eos domi natos fuisse ex *gl. in c. Mich. de filiis presbyr. quã paulo ante adduximus.***

Hinc inferunt naturales filios, & eos quos Bastardos appellamus, eisdem esse *gl. in rub. de concub. Dec. cons. 433. Lud. de Sardin. in tracta. de legitimat. 2. par. q. 1. in 2. volum. Alex. cons. 128. in 1. vol. col. pen. Nec oberit Reg. l. 9. Tauri. [l. 7. tit. 8. col. 5. Recopil.]* Idem distinctione dicit, bastardi, aut illegitimi: non enim legit quoscumque illegitimos dici Bastardos: sed bastardos esse illegitimos speciem: & esse alios illegitimos, qui bastardi non dicantur: quod patet, dū subdit, ut illegitimi cuiuscunque qualitates extiterint. Sic enim dicta lex est intelligenda. De horum autem naturalium filiorum successione, aliquot conclusiones notandæ sunt.

Prima conclusio: Filii naturales, non extantibus legitimis, patri intestato in duabus vncias succedunt, ex quibus virilis portio matri eorum competit. *Auth. licet. Cod. de natur. lib. gloss. Abb. & Prapo. in c. terna. qui filii sint legit. Regia lib. 8. tit. 1. q. 1. par. 6.* Vnde constat excludi naturales existentibus filiis legitimis, aut legitimatis rescripto principis: cum text. in *d. eub. j. sol. 1. ciuile requiratur ad hanc exclusionem. & probatur auctoritate Bald. in l. eam quam Cod. de fideicom. nu. 26. & in lib. cum acutissimi. 7. cod. tit. dicens, legem municipalem de legitimis loquentem, etiam habere locum in legitimatis rescripto Principis: quanto ergo fortius erit idem dicendum in legum communium interpretatione? sicut Bald. adnotauit in *l. quisquis. C. de ad leg. Jul. maies. Hinc etiam deducitur, idem dicendum fore in filiis adoptiuis: ut eis extantibus naturales ab his duabus vncias excludantur: quod asserit Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. col. 1. & 10. Baptif. de S. Seuerino in l. si qua illu. C. ad Orfic. fol. 5. col. 3. Imo vxore legitima parentis extante, etiam naturales ab his vncias excludi, probat text. in *d. auth. licet. Lex tamen Regia 9. art. 13. par. 6.* expressim hoc non admittit: idem censet naturales admittendos esse ad has duas vncias in bonis patris intestati, etiam extante legitima vxore, modo filii legitimi non extent. scribit vero Alex. in *l. Lucius. ff. de vulg. col. 3.* naturales filios in his duabus vncias patri intestato succedere, etiam si supersint coniux & filii legitimi, si filii legitimi hereditatem patris repudauerint: aduersus Imol. ibi. quem tamen defendit Ripa num. 6.**

Secunda conclusio: Nepos naturalis etiã & legitimus, ex filio tantum naturali conceptus. non aliter aucto intestato succedit quã pater eius iure esset successurus. *l. j. C. de natul. l. vbi Odo. fred. & Cynus. c. causa que in 1. c. lator. & c. ex tenore. qui filii sint legit. not. Ang. per tex. ibi in auth. de hered. ab intest. veni. §. reliquit. ver. ex dicitur. Bald. in l. fin. Cod. de verb. sign. Dec. cons. 32. ex quo aperte inferuntur decedente conclusionem quæ prima fuit, non tantum*

in filiis, sed & in nepotib. locū habere, vt auo intestato succedat in duabus vnciis, nec legitimis filiis, nec vxore legiti...

Tertia conclusio. Pater filiū naturalē habens, legitimis etiā extantibus, in testamento potest ei vnciā, id est, duodecimam partē bonorū relinquere, ex qua vnica virilis portio matri eius ex testamento potest competere...

Quarta conclusio. Pater carens legitimis liberis, potest naturalem filiū heredē instituire, etiā si habeat ascendentes, modo eis legitimam partē relinquat...

Ex hac principali conclusione inferitur, natiuitate filio- rum naturaliu, donationem a parente factam reuocari: & sic l. si vnquam. C. de reuoc. don. habere locum etiam in filiis naturalib. secundum Ripam ibi. q. 28. cui aduertitur Tirac. in verb. suscepit. n. 45. dicens in donatione a matre facta veram esse Ripa opinionem: non sic in facta a patre: super quo ipse disputat. Sed probabilior apparet sententia Ripa, ex donantis presumpta voluntate, a qua lex illa deducitur.

Quinta conclusio. Filius naturalis matri, etiam intestata cum legitimis simul, & aequē succedit. l. si qua illustris. C. ad Orfici. Regia l. i. tit. 13. par. 6. etiam si mater sit illustris, secundum Communem Opinionē. & notat Ang. Aret. in nouissima. insf. ad Orfi. Iniquū tamē esse videtur, naturales filios, ex fornicario coitu conceptos, eque ac legitimo matrimonio genitos admitti ad matris successione. scriptū enim est Genes. cap. 21. non erit hares filius ancillae, id est, concubinae, cum filio liberae, id est, vxoris authore Ambros. sermo. 65. a quo assumit Gratianus tex. in c. dicit aliquis. 32. q. 4. idem probat tex. in cap. non omnis 32. q. 2. ex verbis Apostoli ad Galat. c. 4. Hinc Genes. c. 25. scribitur: Dedit Abraham cuncta quae possederat Isaac: filius vero concubinarum largitus est munera, & separauit eos a filio suo Isaac. quod etiam adnotauit Io. Annius super Philonem lib. 1. Hinc & Fort. in tract. de vlt. sm. illar. 8. iniuriam esse existimat l. si qua illustris. in praefata conclusione. Vnde Regia l. 9. Tauri, [nunc l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop.] sancitum est, naturalem etiam matri intestatā, simul cū legitimis non succedere posse tamen ei a matre quintam bonorū partem relinquere. Sic & in Gallia idē seruari testatur Gulielmus Bened. in d. c. Raynuius. in verb. & vxorem nu. 710. Chaffa. in consuet. Burg. Rubr. 8. §. 3. & Carolus lib. 1. Regalium Franciae. tit. 7. Quibus omnibus duo adicienda sunt.

Primum naturalibus nō competere ius agendi ex titulo inofficiosi testamenti, quamuis pater eis nihil relinquat. gl. in l. 1. in prin. ff. de bono. poss. contra tabul. quam commendat Aret. in lex facta. col. 9. ff. de vulgar. & pupil. Bar. in l. Gallus. §. etiam si parente ff. de liber. & posth. Bal. in l. col. 3. C. de bono. poss. secum. tab. & Didacus a Segura in l. coheredi. §. cum filia. ff. de vulgar. col. 14. Possunt tamē contra testamentū matris agere de inofficioso testam. l. si suspensa. §. 1. vbi glo. ff. de inoff. testam. glof. & Paul. in d. l. si qua illustris. Lege autem Taurina 12. [& l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil.] qui legitimi rescripto principis efficiuntur, nullo casu succedunt cum legitimis & naturalibus. Secundū addimus praedictis, filios naturales ita matri, etiam intestatā succedere, vt parēs ipsius matris a successione excludantur: quod in Pretorio Rotē testatur seruati, ac pronuntiati fuisse, Chaffado. decisione vnica. de successio ab intestat. Nec id opinor lege Regia abrogari, imo idem expressim in d. l. 9. cautum extat.

gl. in l. 1. in prin. ff. de bono. poss. contra tabul. quam commendat Aret. in lex facta. col. 9. ff. de vulgar. & pupil. Bar. in l. Gallus. §. etiam si parente ff. de liber. & posth. Bal. in l. col. 3. C. de bono. poss. secum. tab. & Didacus a Segura in l. coheredi. §. cum filia. ff. de vulgar. col. 14. Possunt tamē contra testamentū matris agere de inofficioso testam. l. si suspensa. §. 1. vbi glo. ff. de inoff. testam. glof. & Paul. in d. l. si qua illustris. Lege autem Taurina 12. [& l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil.] qui legitimi rescripto principis efficiuntur, nullo casu succedunt cum legitimis & naturalibus. Secundū addimus praedictis, filios naturales ita matri, etiam intestatā succedere, vt parēs ipsius matris a successione excludantur: quod in Pretorio Rotē testatur seruati, ac pronuntiati fuisse, Chaffado. decisione vnica. de successio ab intestat. Nec id opinor lege Regia abrogari, imo idem expressim in d. l. 9. cautum extat.

§. QVINTVS. S V M M A R I A.

- 1 Spurius filius quis sit, & unde id nomen deducendum fuerit.
2 Terrigeni qui.
3 Terra filius quis.
4 Manzeri filij qui dicantur.
5 Spurius nihil potest a patre capere, nec inter viuos nec in vltima voluntate sibi quibus aduocatur quod filio spurio relictum fuerit.
6 Spurius etiam ex substitutione pupillari, patris bona capere non potest, neque ex vulgari vel fideicommissaria. num. 7.
7 Fraus legi sit si cui aliquid donatum est, in continentia in spurio donat orie dederit.
8 Spurius statuto non potest effici capax successions, vel donationis paternae.
9 Quid agendum sit, quando testanti data est tacita, vel expressa fides restituentis bona spurio.
10 Spurius an possit in conscientia suo possidere bona parentū ex tacita fide, vel alius ab heredē legitimo sibi restituta.
11 Hares scriptus an teneatur, data tacita fide de restituendis bonis spurio, illa bona eidem restituere, vel ad solum deferre.
12 Promisso contraria legibus non est seruanda.
13 Hares qui hanc fidem dedit testatori iuramento prefito de non reuelando, an teneatur vocatus a iudice, ei rem ipsam exprimere.
14 Haereditas caduca cui deferenda sicut ecclesiae, nisi seculari.
15 Spurius quibus camelis possit tunc bona patris adquirere.
16 Spurius an possit institui sub conditione, si legitimus a principe fuerit effectus.
17 Alimentum spurio relinqui possunt ad quintam partem bonorum.
18 Nepos legitimus, vel naturalis ex filio spurio an possit ab auo institui hares, & quid de nepote ex filio, qui fuit ex incestu conceptus.
19 Filius clericus in sacris ordinibus constitutus, an dicatur natus ex incestu.
20 Spurius an matri succedere valeat.
21 Coitus damnatus quis dicatur iure Caesareo.
22 Filius clericus sacris ordinibus insignitus, an succedat matri, etiam iure Regio.
23 Suprum cum virgine aut vidua quatuor coniuratur.
24 Coitus damnatus quis dicatur iure Regio.
25 Pater, si natus ab eo spurio, an sint admissenda omnia iura successionei.

Spurius